



Bu proje Avrupa Birliđi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Deđerlendirilmesi için Teknik Destek Projesi EuropeAid/140562/IH/SER/TR

Faaliyet 3.1.3. Entegre Atık Yönetiminde Kullanılan Ekonomik Araçların Deđerlendirilmesi Çalıştayı

Türkiye'de Entegre Atık Yönetiminde Kullanılan Ekonomik Araçlar

Ankara, 29-30 Nisan 2024

Oğuzhan Akınç, Kıdemli Kilit Olmayan Uzman

Türkiye'de Entegre Atık Yönetiminde Kullanılan Ekonomik Araçlar



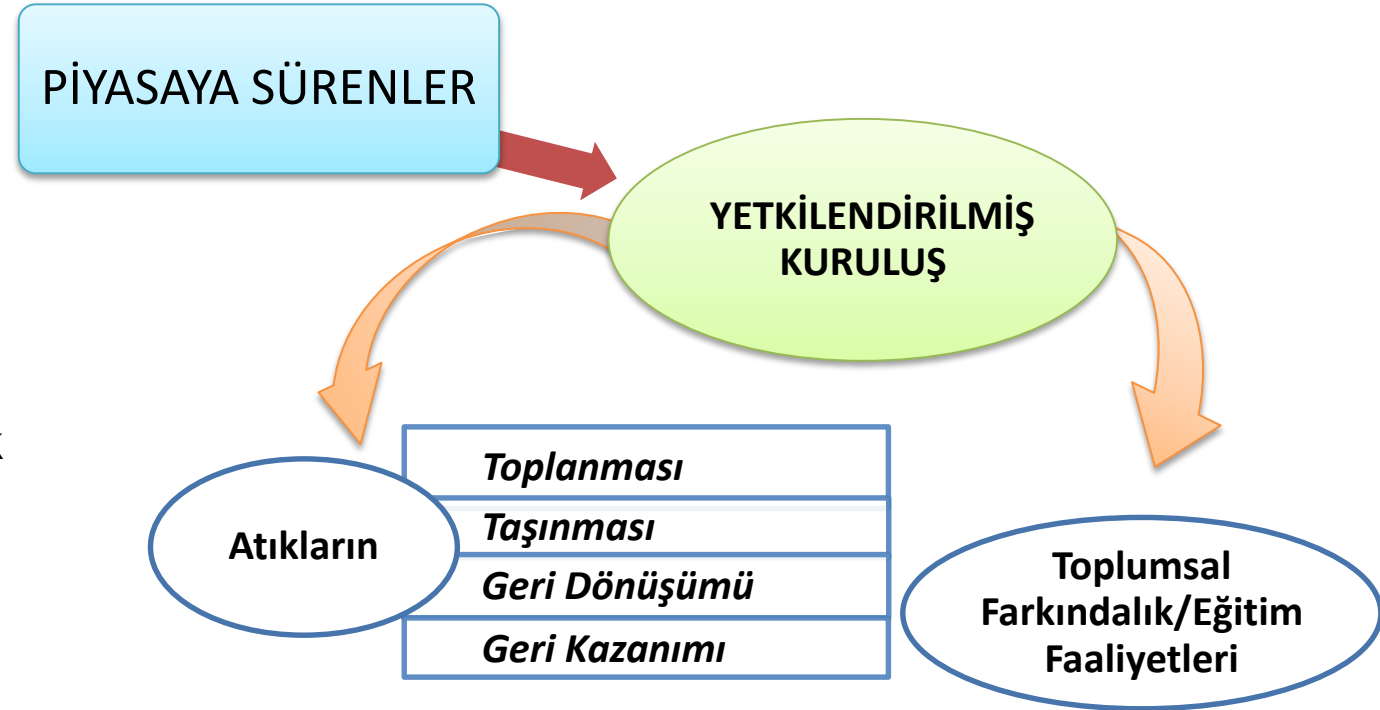


Yetkilendirilmiş Kuruluşlar

2872 sayılı Çevre Kanunu (Md 11)

Üretici, ithalatçı ve piyasaya sürenlerin sorumluluğu kapsamında yükümlülük getirilen üreticiler, ithalatçılar ve piyasaya sürenler, ürünlerinin faydalı kullanım ömrü sonucunda oluşan atıklarının toplanması, taşınması, geri kazanımı, geri dönüşümü ve bertaraf edilmelerine dair yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve bunlara yönelik gerekli harcamalarının karşılanması, eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla Bakanlığın koordinasyonunda bir araya gelerek tüzel kişiliği haiz birlikler oluştururlar.

Bu kapsamda yükümlülük getirilen kurum ve kuruluşların sorumluluklarının bu birliklere devrine ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.





Yetkilendirilmiş Kuruluşlar

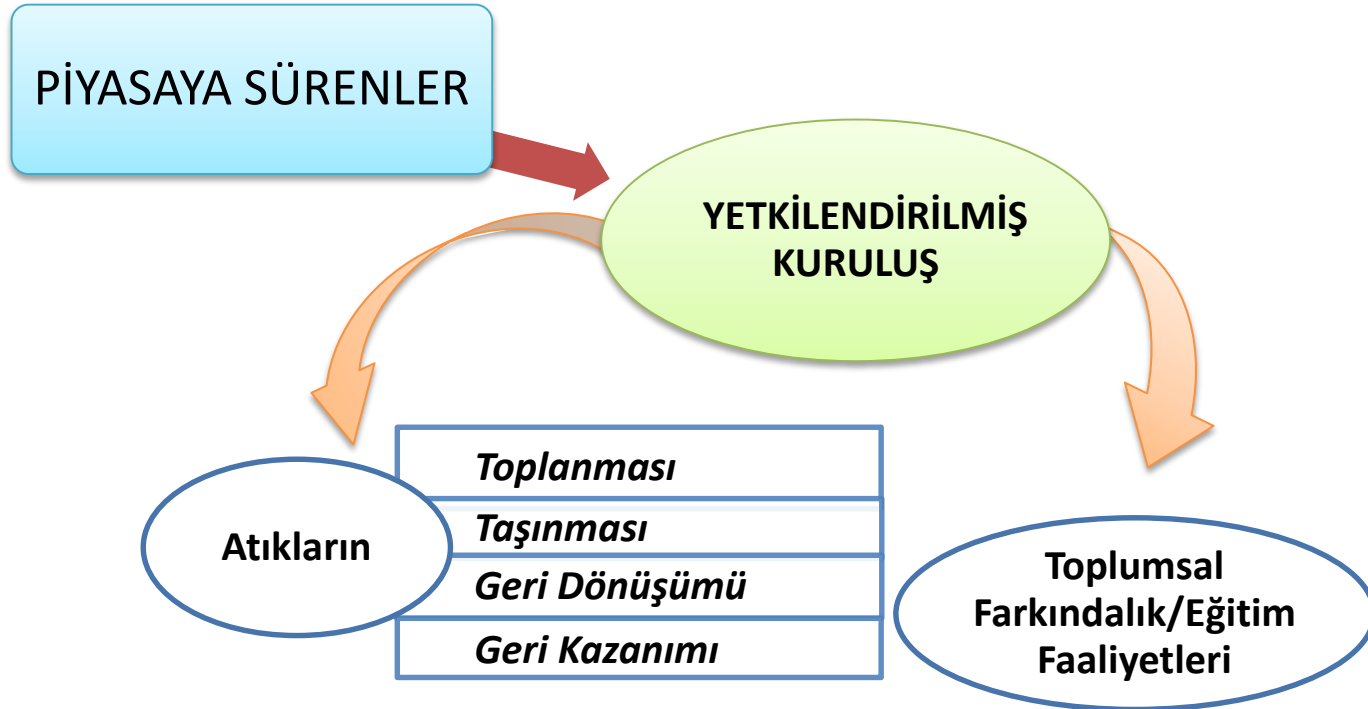
İlk Başlangıç:

Ambalaj ve Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği (RG. 30.07.2004 – 25538)

Mevcut Uygulama (Genel Çerçeve):

Atık Yönetimi Yönetmeliği (RG 02.04.2015 – 29314)

Yetkilendirme Usul ve Esasları (Bakan Olur'u 04.05.2015-5993)



Temsiliyet payı (%10) sağlanması gerekiyor.

Piyasaya sürenin toplama, taşıma ve geri kazanım yükümlülüklerini yerine getiriyor.

Bazı atık türlerinde zorunlu bir uygulama.

Yetkilendirilmiş Kuruluşlar



Ambalaj (*)

**Elektrikli ve
Elektronik Eşyalar (*)**

**Piller
(TAP)**

**Akümülatörler
(TÜMAKÜDER,
AKÜDER)**

**Motor Yağı
(PETDER)**

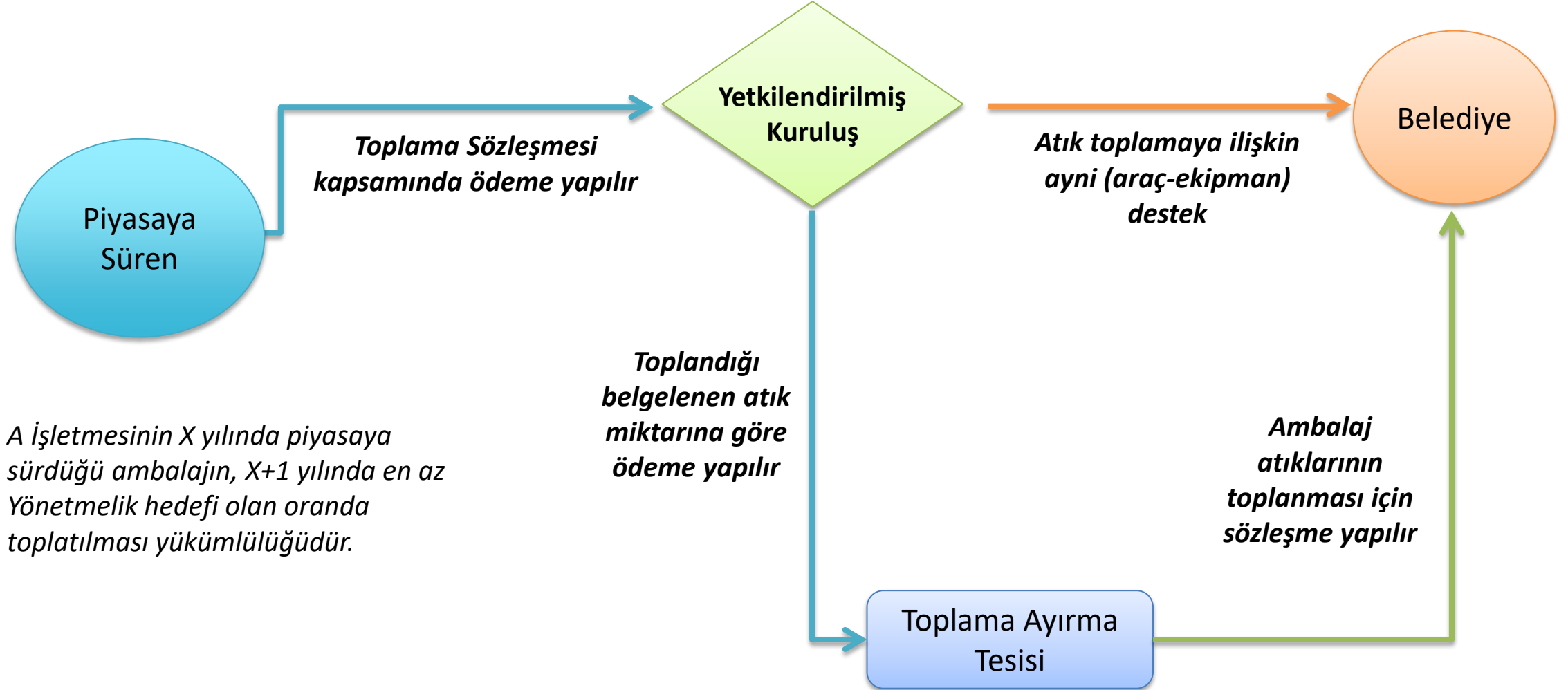
**Lastik
(LASDER)**

Uygulaması sonlandırılmıştır:

() 26.06.2021 tarihinde yayımlanan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği ile*

*(**) 26.12.2022 tarihinde yayımlanan Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik ile*

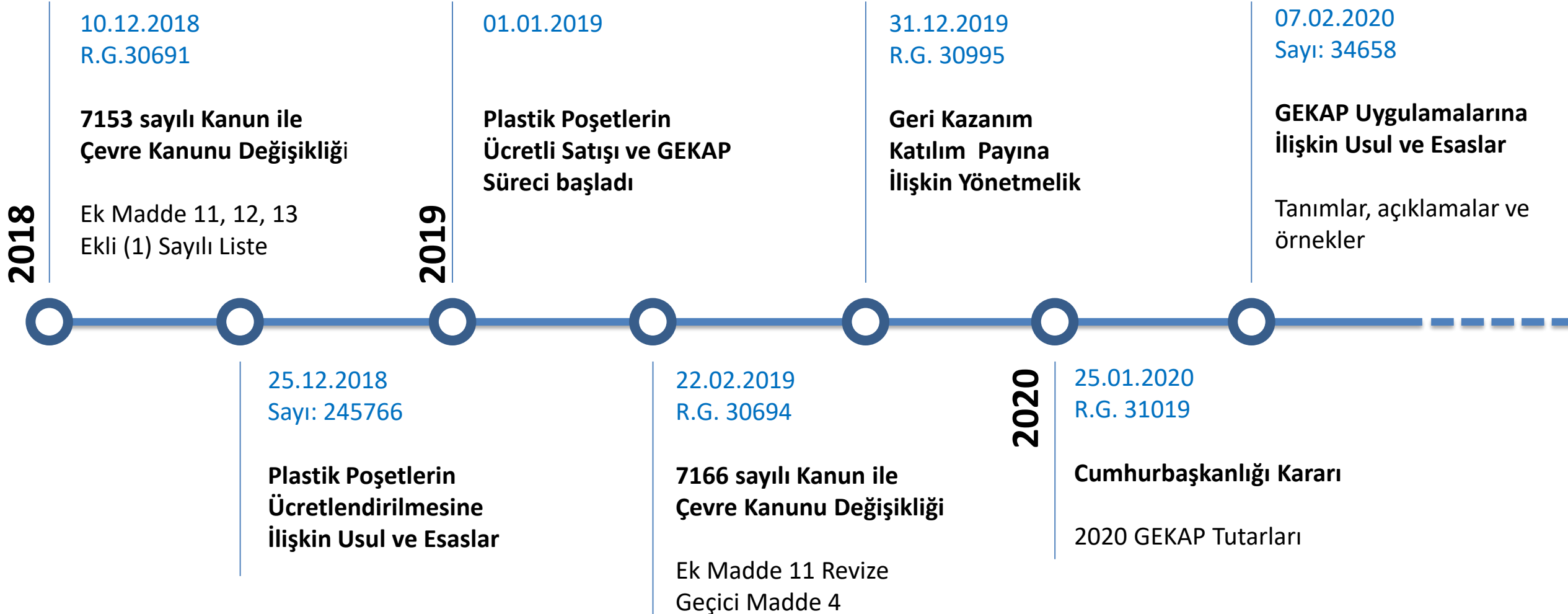
Ambalaj Atıkları Yetkilendirilmiş Kuruluş Uygulaması



Geri Kazanım Katılım Payı



2872 sayılı Çevre Kanununun ek-1 sayılı listesinde yer alan ürünlerden poşetler için satış noktalarından, diğer ürünler için piyasaya sürenlerden/ithalatçılardan tahsil edilecek olan Katılım Payını ifade eder.



Geri Kazanım Katılım Payı



Kapsamdaki Ürünler

- Plastik Poşetler
- Lastikler
- Akümülatörler
- Piller
- Madeni Yağlar
- Bitkisel Yağlar
- Elektrikli ve Elektronik Eşyalar
- İlaçlar
- Ambalajlar
 - İçecek Ambalajları
 - Diğer Ambalajlar





GEKAP Sonrası Piyasaya Süren Yükümlülükleri

Piyasaya sürenlerin Genişletilmiş Üretici Sorumlulukları devam eder.

GEKAP ödenmesi yükümlülüklerden muafiyet sağlamaz.

Eğitim, faaliyetlerine katkı sağlamaya devam ederler.

Daha az atık oluşturacak şekilde ambalaj/ürünlerini tasarlarlar/üretirler.

Kaynakların verimli kullanılması amacıyla sürdürülebilir üretim ve tüketim modelleri geliştirerek dayanıklı, uzun ömürlü, tamir edilebilir, yeniden kullanılabilir ve iyileştirilebilir ürünleri tasarlamakla ve üretmekle yükümlüdürler.

Yeniden kullanıma uygun ambalaj/ürünler üretirler.

Geri kazanımı en kolay ve en ekonomik ambalajları tercih ederler.

Beyan ve bildirimlerini yaparlar.

Geri Kazanım Katılım Payı Kapsamı



GEKAP'a tabidir:

- Yurtiçinde piyasaya arz edilen eşyalar ve ambalajlar,
- İthalat işlemleri,
- Tasfiye halindeki ürün ve eşyalar asli amacına uygun şekilde satılacaksa
- Geri kazanım/geri dönüşüm yoluyla elde edilen ürünler



GEKAP'a tabi değildir:

- Tekrar kullanıma alınan ürünler,
- Zati ihtiyaç kapsamındaki ürünler,
- İmha edilerek tasfiye edilecek gümrüklü ürün ve eşyalar
- İhraç edilen ürünler

Geri Kazanım Katılım Payı İstisnaları



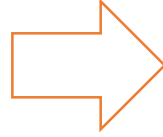
Yönetmelik Madde 5:

	Beyanname	Ödeme
• Araç ve EEE'ler üretiminde orijinal eşya olarak kullanılacak GEKAP'a tabi ürünler		
• Araç ve EEE'ler üretiminde orijinal eşya üretiminde kullanılan ama münferit olarak da piyasaya sürülen ürünler, münferit sunulduklarında		
• GEKAP'a tabi ürünlerin birincil ambalajları		
• Depozito uygulamasına tabi tutulan ürünlerden depozito uygulaman miktar		
• Hammadde olarak kullanılmak üzere ithal edilen yağlar		

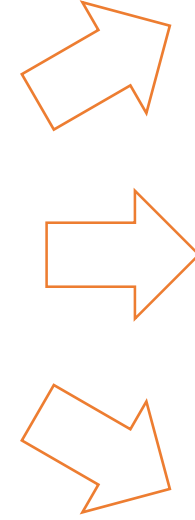
Tedarikçi ile Çalışılması Durumunda GEKAP



Tedarikçi



Piyasaya Süren
(Marka Sahibi)



Yurt içinde satış

GEKAP yükümlülüğü
bulunmuyor.

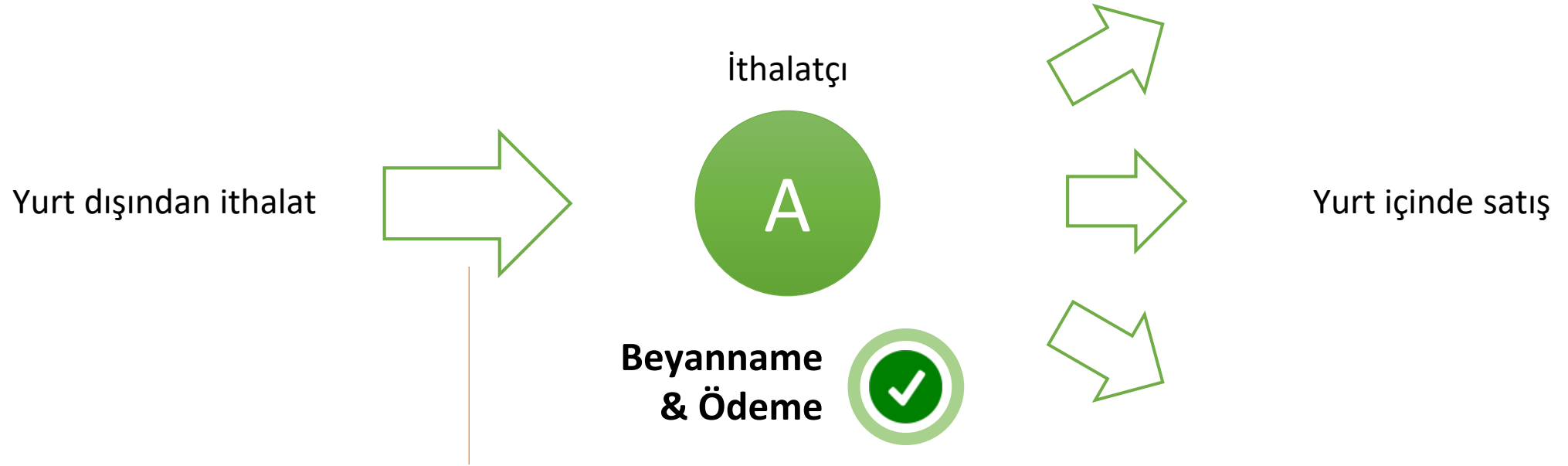


GEKAP bu noktada oluşur.



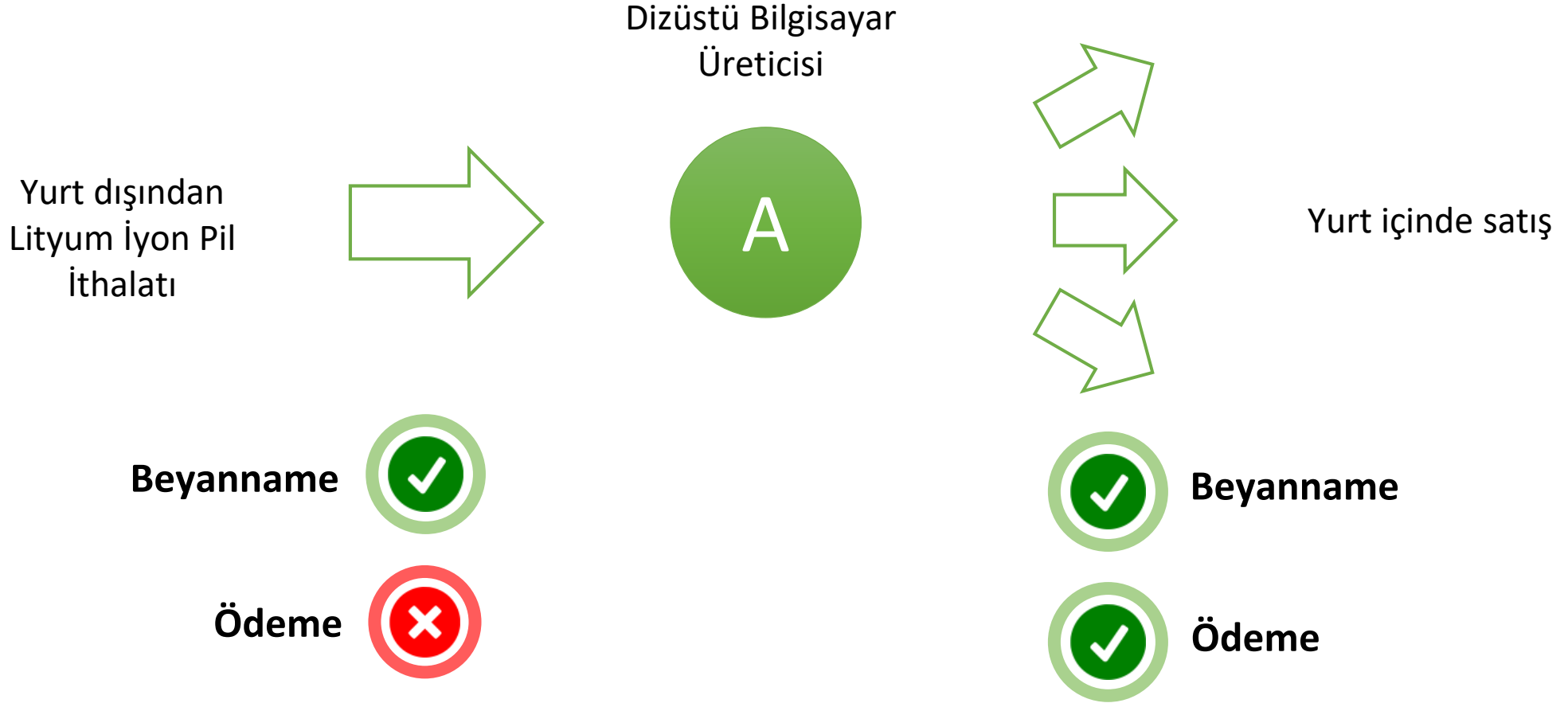
Beyanname &
Ödeme

İthalat Durumunda Geri Kazanım Katılım Payı



GEKAP bu noktada oluşur.

İthalat Durumunda Geri Kazanım Katılım Payı



Çevre Temizlik Vergisi



2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu

Mükerrer Madde 44

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.

Her yıl bedeller güncellenir. 2024 yılı bedelleri **Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No:57)** ile yayımlanmıştır.

Çevre Temizlik Vergisinden Muaf Yerler



2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu

Mükerrer Madde 44

- Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların kuracakları birlikler,
- Darülaceze ve benzeri kuruluşlar ve üniversiteler tarafından münhasıran hizmetlerinde kullanılan binalar,
- Kızılay Genel Merkezi ile şubeleri ve kampları,
- Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait öğrenci yurtları,
- Korumalı işyerleri ile umuma açık ibadet yerleri,
- Karşılıklı olmak şartıyla elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikametine mahsus olan binalar,
- Milletlerarası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleri tarafından kullanılan binalar ile bunların müstemilatı

vergiye tâbi değildir.

Konutlarda Çevre Temizlik Vergisi (2024 Yılı)



Konutlara ait çevre temizlik vergisi, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehir belediyelerinde **2,30 TL**, diğer belediyelerde **1,70 TL** olarak hesaplanır (2024 yılı).

Tahakkuk eden vergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilir

İşyerleri ve Diğer Binalar için Çevre Temizlik Vergisi (2024 Yılı)



Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	20000	17000	13000	11800	9500
2. Grup	13000	9500	7900	6600	5800
3. Grup	9500	6600	5800	4000	3300
4. Grup	4000	3300	2300	2000	1700
5. Grup	2300	2000	1400	1400	1180
6. Grup	1400	1180	700	660	500
7. Grup	500	400	260	230	170

Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	25000	21250	16250	14750	11875
2. Grup	16250	11875	9875	8250	7250
3. Grup	11875	8250	7250	5000	4125
4. Grup	5000	4125	2875	2500	2125
5. Grup	2875	2500	1750	1750	1475
6. Grup	1750	1475	875	825	625
7. Grup	625	500	325	287	212

Büyükşehir Belediyelerindeki ÇTV diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanır. 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Grup ve Dereceler belirlenmiştir.

Çevre Temizlik Vergisi Tahsilatı



Tahsilat ve Aktarım:

Su ve kanalizasyon idareleri tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin varsa gecikme zammının %80'inini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar belediyeye öder.

Kalan %20'sini münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyükşehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır. Büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin %20'si aynı esaslar çerçevesinde büyük şehir belediyelerine aktarılır.

İndirim Yetkisi:

Cumhurbaşkanı; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yarısına kadar artırmaya yetkilidir

Evsel Katı Atık Toplama, Taşıma ve Bertaraf Ücreti



2872 sayılı Çevre Kanunu – Madde 11

Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz.

Evsel Katı Atık Toplama, Taşıma ve Bertaraf Ücreti



Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik (RG 27.10.2010 – 27742)

Evsel katı atıklar için toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım (kompost, yakma) ve bertaraf tesisleri kurulması, işletilmesi, kapatılması ve kapatma sonrası izlenmesi ve bakımına ait tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesinde uyulacak usul ve esasları kapsar.

Gerçek ve tüzel kişilerin abonelik yaptırmaları zorunludur.

Evsel Katı Atık Toplama, Taşıma ve Bertaraf Ücreti



Maliyet Hesabı:

Toplam sistem maliyeti, yatırımın finansal maliyeti, sistemin işletilmesi ve bakımı, sabit varlıkların amortisman maliyetleri, yönetim ve izleme giderleri, vergiler, kamulaştırma ve sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak özkaynak getirisinden oluşan tam maliyeti içerir. Toplam sistem maliyeti, atıksu veya evsel katı atık sisteminin işletilmesi ve sürdürülebilirliği ile bağlantısı olmayan maliyetleri içermez.

Evsel Katı Atık Toplama, Taşıma ve Bertaraf Ücreti



Tarife Belirleme Esasları (Madde 18):

Evsel katı atık hizmetlerine ait ücretler belirlenirken, atık üreticisinin ürettiği atık miktarı aşağıdaki birimlerden biri veya birkaçı kullanılarak tespit edilebilir:

- a) Atık ağırlığı,
- b) Konteyner sayısı, konteyner hacmi, konteyner doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,
- c) Atık toplama aracı sayısı, araç hacmi, araç doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,
- ç) Atık üreticilerinin hane halkı büyüklüğü, hastanelerde yatak sayısı, okullarda öğrenci sayısı gibi belirli özelliklerine göre belirlenebilecek sabit atık üretim değerleri.

Tarife Türleri (Madde 20)

- Değişken tarife (Üreticinin atık miktarının 18. maddeye göre hesaplanması)
- Sabit tarife (Atık üreticisinin atık miktarını etkileyemediği)

Evsel Katı Atık Toplama, Taşıma ve Bertaraf Ücreti



Faturalandırma su faturaları üzerinden gerçekleştirilir.

Evsel katı atık idareleri 31.12.2024 tarihine kadar uyum sağlamakla yükümlüdür.

(RG-14/3/2024-32489)



Bu proje Avrupa Birliđi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Teşekkürler



Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPACevre



@turkiyedonguseleekonomi

@ipa.cevre



@trdonguseleko

@ipacevre



Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre/Environment TÜRKİYE



Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre

dongusel.csb.gov.tr